

Statskonsulenternes Indberetninger for Aaret 1938.

VI.

Beretning fra Statskonsulent W. A. Kock.

Gennem en lang Aarrække har der her i Landet fra forskellig Side været udrettet et godt Arbejde for at forbedre vor Hønsæavl, hvilket jeg har gjort nærmere Rede for i mine sidste Aarsberetninger saavel som i et i Aar i Det kgl. danske Landhusholdnings-selskab afholdt Foredrag om: Nyere Retningslinier for Arbejdet for Fjerkræavlen her i Landet. Der er imidlertid vedblivende stor Plads for Fremskridt med Hensyn til den opnaaede Gennemsnitslægning af vore Hønsbesætninger, hvorfor det gælder om ikke alene i endnu større Udstrækning end hidindtil at udnytte det forhaandenværende gode Avlsmateriale, men ogsaa om at faa forbedret det paa de mange Spredningssteder for daggamle Kyllinger anvendte Avlsmateriale. Vi kan paa dette Omraade bl. a. drage god Lære af Holland, hvor der kun maa udbruges Kyllinger i et bestemt Tidsrum, og hvor det ikke mindst gennem en vidtrækkende offentlig Kontrol med det benyttede Avlsmateriale i en relativ kort Aarrække er lykkedes at hæve Gennemsnitsæglegningen af Hollands Høns endog ganske betydeligt. Ogsaa i flere andre Lande er man inde paa Nødvendigheden af at faa indført lignende Kontrolbestemmelser for derved at faa spredt bedre Brugsdyr ud til de almindelige Hønsholdere, og herhjemme vil Landbrugsministeren i Følge den nye Æglov kunne træffe Bestemmelse om Indførsel af Kontrol med det Avlsmateriale, hvorfra de af Rugerierne anvendte Æg hidrører.

Konkurrencen mellem hele Høns household omfattes stadig med megen Interesse indenfor de praktiske Hønsæavlernes Kreds, men omend der kan noteres stor Fremgang, er der endnu meget at forbedre indenfor denne avlsmæssig set saa vigtige Opgave, og med Hensyn til Kontrolstationen for Høns paa Favrholm, der er en yderst vigtig Foranstaltning, vil en tiltrængt Udvidelse forhaabentlig finde sin Løsning i en ikke for fjern Fremtid.

Omend der paa Grund af den udstrakte Anvendelse af kunstig Rugning og Opræt er sket store Fremskridt med Hensyn til en hurtigere Omsætning af vore Hønsbesætninger, holdes der des-

værre endnu paa mange Steder, hvor Hønsene kun er Genstand for ringe Opmærksomhed, vedblivende en Del gamle Høns, som i højeste Grad er urentable, idet de ikke alene lægger for faa, men ogsaa ofte altfor store Æg, der absolut ikke passer for Markedet, idet de er vanskelige at afsætte.

Der er atter i Aar Grund til at nævne, at Haneholdet endnu er altfor stort, idet der i Følge Tællingen i Juli 1938 fandtes 165 000 Haner paa $\frac{1}{2}$ Aar og derover.

De almindelige Hønseholdere skal, som Tilfældet er mange Steder i Udlandet, ind paa kun at producere ubefrugtede Handelsæg, og hvor der er Brug for Avlshaner, skal disse ikke alene være af den bedst mulige Afstamning, men ogsaa holdes for sig udenfor Avlsperioden.

I min forrige Beretning var jeg inde paa at omtale, hvad der gøres i Nordirland for at forbedre Æggenes Kvalitet, og jeg fremhævede det Arbejde, der udføres af de i de forskellige Amter ansatte Konsulenter, hvis Arbejde det bl. a. er at gaa fra Landbrug til Landbrug for at give Vejledning vedrørende Æggenes rette Behandling og særlig paapege Nødvendigheden af at levere friske, hyppigt indsamlede, rene, uvaskede og ubefrugtede Handelsæg. Her i Landet er der ikke mindst fra Statens Ægudvalgs Side paa forskellig Maade udrettet et omfattende Oplysnings- og Agitationsarbejde for at forbedre Æggenes Kvalitet, og man er nu ligesom i Nordirland begyndt paa at lade Statens Ægudvalgs Konsulenter besøge og vejlede de Ægproducenter, der leverer daarlige Æg, for at paapege Aarsagerne dertil og rette Fejlene. I den Anledning er Konsulentstaben indenfor Statens Ægudvalg udvidet til ialt at omfatte 4 Konsulenter.

Indenfor vor Produktion af Slagtefjerkræ, der nærmest indskrænker sig til Affaldet fra de æglæggende Hønsbesætninger, er der stadig Forbedringer at spore baade med Hensyn til Kvaliteten og den ensartede Behandling for Markedet. Vore Kalkuner, som ikke alene afsættes paa Hjemmemarkedet, men som ogsaa gennem en Aarrække har været en søgt Eksportvare, trænger imidlertid gennemgaaende til mere Kødpaalægning, navnlig paa Bryst og Sider, saa Kroppene kommer til at præsentere sig mere plumpe og afrundede, hvorfor man i Avlen bør lægge megen Vægt paa at anvende kraftige, tæt byggede Individuer, der besidder bredt, velafrundet Brystparti, god Ryg og fyldige Sider samt ikke for lange Løb. I denne Forbindelse vil jeg gerne henlede Opmærksomheden paa de ganske fortrinlige Resultater, der i saa Henseende er opnaaet i De forenede Stater, hvor Kalkunavlens drives i et betydeligt større Omfang end i noget andet Land i Verden, og hvor man nu har frembragt en Kalkuntype, der, som Markedet kræver, er af Mel-

lemstørrelse og i udpræget Grad besidder nævnte gode Egenskaber med Hensyn til Kroppens Kødfylde.

Med Hensyn til Duerne, som der findes et stort Antal af her i Landet, overvejende af ringe Kød kvalitet, har jeg tidligere henledet Opmærksomheden paa de fortrinlige Dueunger, der frembringes i Belgien, Frankrig og Italien, og som paa Verdensmarkedet gaar under Betegnelsen, Bordeaux Duer. De Racer, der særlig kommer i Betragtning ved Frembringelsen af saadanne store, fin-kødede og kødfulde Dueunger, og som man burde forsøge med herhjemme, er de italienske Piacentiner- og Romagnoliduer samt de franske Carneux- og Romainsduer. I Amerika, hvor der findes en Del Duefarme, hvor der opdrættes tusindvis af store, kødfulde Slagteduer, er det ikke mindst de store Kingduer, Opmærksomheden er henledet paa.

Min Virksomhed, der er fortsat i samme Spor som de nærmest foregaaende Aar, har ført med sig, at jeg har maattet beskæftige mig med mange forskellige Opgaver og deltaget i mange Forhandlinger og Møder, ligesom mine Formandshverv i forskellige Udvalg nødvendigvis har lagt megen Beslag paa min Tid. I lignende Udstrækning som tidligere Aar har jeg været optaget af Tilsynsrejser, Indberetninger, Affattelse af Beretninger og andre skriftlige Arbejder, Foredrag ved større Møder og Besøg paa Udstillinger samt deltaget i et betydeligt Antal Ægskøn. Min Stilling fører endvidere med sig, at jeg modtager mange Sager til Erklæring og Regnskaber til Gennemsyn vedrørende Statstilskud til forskellige Fjerkræavlsopgaver. Til Forelæggelse paa den 7ende Verdensfjerkrækongres i Cleveland, Ohio, har jeg udarbejdet en Afhandling om Fjerkræavlen i Danmark.

Litteratur.

Priserne paa nogle af de vigtigste Landbrugsprodukter og Produktionsmidler i Tidsrummet

1. Juli 1938—30. Juni 1939.

Den 53. Meddelelse fra Det landøkonomiske Driftsbureau redegør for Landbrugets Prisforhold i Regnskabsaaret 1938—39 og omfatter som sædvanlig et noget større Antal Produkter og Produktionsmidler end de Maanedsoversigter, der udsendes.

Som i tidligere Aar gælder den Hovedregel, at de anførte Priser for Produkterne Smør, Flæsk og Æg, for hvilke der fastsættes bestemte Noteringer, svarer til den af Producenterne opnaaede Pris. For de øvrige Produkters Vedkommende er de nævnte Priser som Helhed noget højere end den faktisk opnaaede Betaling. Produktionsmidlerne er paa den anden Side betalt med lidt højere Priser end angivet i Oversigten, idet der hertil kommer Tillæg for Fragt o. lign.

Beregningen af Priserne er foretaget paa samme Grundlag som tidligere Aar med Undtagelse af Prisen paa Kælvækøer, der nu refererer sig til Kælvækøer, der har bestaaet Tuberkulinprøven.

I store Træk ligger Aarets Prisniveau i Forhold til foregaaende Aar saaledes: Husdyrprodukter nærmest uforandret, Planteprodukter betydeligt lavere, medens Produktionsmidlerne viser en noget uensartet Tendens.

Planteprodukterne. Allerede i Slutningen af 1937—38 gjorde et Fald i Kornpriserne sig gældende, og det forstærkedes betydeligt som Følge af den usædvanligt store Kornhøst i 1938. For alle Kornsorter under et ligger Prisen ca. 25 pCt. lavere end i Fjor. For Byg har Prisfaldet endog andraget 30 pCt. Ogsaa Kartoffler har deltaget i Prisfaldet, hvorimod Sukkerroepriisen er nærmest uforandret. Frøpriserne, som faldt stærkt i Fjor, har i Aar vist en opadgaaende Tendens. Stigningen andrager for de mere betydende Frøsorter under et ca. 20 pCt.

For Engsvingel og Rajgræs er Prisen endog mere end 50 pCt. højere, medens Kaalroe- og Turnipsfrø er faldet 6—8 pCt.

Forholdsmæssigt beregnet udgør den samlede Nedgang i Prisen paa Planteprodukterne ca. 12 pCt.

Husdyrprodukterne. Som Helhed er der for disse ikke sket nogen Prisændring sammenlignet med foregaaende Aar. Der er derimod foregaaet enkelte større Prisforskydninger inden for Gruppen, hvilket navnlig gælder Smaagrise og Svin uden Kort, der steg henholdsvis 43 og 24 pCt. Bortset fra Kohuder, hvis Prisfald i Fjor paa 10 pCt. er fordoblet i 1938—39, er Variationerne for de øvrige Produkter forholdsvis smaa.

	Kr. pr. 100 kg			Forholdstal for 1938—39	
	1938—39	1937—38	1909—14	1909—14 = 100	1937—38 = 100
Smør: Notering	238	236	209	114	101
do. do. + Tillæg	243	240	209	116	101
Flæsk, 1. Kl. med Kort	172	178	97	177	97
do. med og uden Kort ¹⁾ ...	171	176	97	176	97
Æg.....	113	119	118	96	95
Slagtekøer, 1. Kl. lev. Vægt...	47	46	(55)	85	102
Kælvekøer, 1. Kl., Kr. pr. Stk.	418	391	—	—	107
Unge Heste, Kr. pr. Stk.....	1100	1043	737	149	105
Indekstal for Husdyrprod.....	129	129	100	129	100
Hvede, Sælger.....	14,57	18,22	13,82	105	80
Byg, 2rd. do.	12,27	17,46	12,88	95	70
Kartofler, Sælgers St. Sjæll. ..	5,02	5,72	—	—	88
Sukkerroer.....	2,38	2,40	2,02	118	99
Indekstal for Planteprod.....	106	121	100	106	88
Indekstal for Landbrugsprodukter ialt	126	128	100	126	98
Indekstal for:					
Foderstoffer	116	131	100	116	89
Kunstgødning	97	97	100	97	100
Bygningsomkostn. m. v.....	205	200	100	205	103
Inventarværdien paa en Bondegaard	188	184	100	188	102

¹⁾ Forholdsmæssigt beregnet.

Produktionsmidlerne. Størst Interesse knytter sig almindeligvis til Prisen paa Foderstoffer og Kunstgødning. Foderstofpriserne har gennemgaaende ligget 11 pCt. lavere end foregaaende Aar og har altsaa i Overensstemmelse med tidligere Erfaringer fulgt Prisbevægelsen for Korn, men uden de store Udsving, som Kornpriserne ofte er udsat for. Priserne for Kunstgødning har holdt sig uforandrede. Af de øvrige Produktionsmidler har der været Prisfald for Høstbindegarn og Benzin, hvorimod der for saavel Bygningsomkostninger som Inventarværdien er Tale om en mindre Stigning.

Forskydningen i Priserne for de Produkter og Produktionsmidler, der er medtaget i Oversigten, er i Forhold til det foregaaende Aar ikke stor, men betyder dog en Forringelse af Landbrugets Indtjeningsevne, idet Prisfaldet fortrinsvis har ramt Salgsprodukterne og Prisstigningen fortrinsvis de nødvendige Hjælpe- midler, som maa indkøbes.

C. A. N.

Mindre Meddelelser.

Samvirksomheden for landbrugsfagligt Oplysnings- arbejdes Efteraarskursus.

Som nævnt i en kort Meddelelse i forrige Nummer af Tidsskrift for Landøkonomi, er det Hensigten i Aar at afholde et Kursus omhandlende landbrugs-geografiske og dermed forbundne økonomiske og landbrugspoliti- ske Emner. Samtidig bebudedes, at det fuldstændige Pro- gram for Kursus vilde være at finde i Tidsskriftets September-Hæfte.

Af forskellige Grunde er Programmet ikke endnu ende- ligt fastlagt, men der kan paa nærværende Tidspunkt om Kursuset oplyses følgende:

Kursuset vil blive afholdt i Den kgl. Veterinær- og Landbohøjskoles Auditorier i Dagene 25.—28. September, begge Dage inclusive. Af Emner og Talerliste kan anføres følgende:

Bibliotekar *Aksel Milthers*:

- 1) Landbrugets naturlige Produktionsomraader.
- 2) Produktionsomraadernes økonomiske Vilkaar.
- 3) Landbrugets retslige og sociale Vilkaar.

Cand. mag. *Aage H. Kampp*: Industriplanter.

Statskonsulent *W. A. Kock*: Verdensproduktionen af Fjerkræ og Æg.

Konsulent *P. Rasmussen*, Aabenraa: Tysklands Landbrugspolitik.

Fuldmægtig *R. Kampp*, Udenrigsministeriet:

- 1) Faktoren Vand i Verdenslandbruget.
- 2) Kornbælterne.
- 3) Mejeribælterne.
- 4) De østeuropæiske Agrarstater.

Herudover forventes afholdt endnu 3 eller 4 Foredrag.

Kursuset begynder Mandag den 25. September Kl. 10¼ i Auditorium VI og slutter saa tidligt om Eftermiddagen Torsdag den 28., at Eftermiddagslyntogene vestpaa vil kunne naas.

Det fuldstændige Program for Kursuset vil i Løbet af faa Dage kunne faas hos *Samvirksomhedens Sekretariat, Rolighedsvej 26, Kbhn. V.*, hvortil ogsaa Indmeldelse til Kursuset bedes fremsendt inden dettes Begyndelse.

Medens Pladsforholdene ikke gør en saadan Indmeldelse absolut paakrævet, har det ved tidligere Kursus ofte vist sig, at der bliver Brug for en Indmeldelsesliste f. Eks. til Udsendelse af Gengivelse af et eller flere af Foredragene.

Møddinger og Gødskning.

Et Stykke Bondehistorie.

Forfatteren og Historikeren August F. Schmidt, Bra-
brand, har tilstillet Landhusholdningsselskabet et Manu-
skript til en bondehistorisk Afhandling med Anmodning
til Selskabet om at bekoste dets Udgivelse i Bogform.
Selskabet mente imidlertid ikke at kunne afse de til Ud-
givelse i Bogform nødvendige Midler, men vilde gerne
støtte Udgivelsen ved lejlighedsvis at optage Afhandlingen
i Tidsskrift for Landøkonomi. (Første Afsnit findes op-
taget i dette Hæfte Side 641.)

Samtidig tages et Antal Særtryk, der efter endt Tryk-
ning vil kunne købes gennem fh. August Bangs Forlag
(Ejvind Christensen), Vesterbrogade 60, København V.

Landbrugets Prisforhold i Juli Maaned 1939.

(Ved Det landøkonomiske Driftsbureau).

Tabel 1. Priser i Kr. pr. 100 kg.

	1938			1939		
	Hele Aaret	Jan.— Juli	Juli Md.	Jan.— Juli	Juni Md.	Juli Md.
Landbrugsprodukter:						
Sødmælk (ab Mejeri) ¹⁾	13,31	13,05	12,88	13,32	12,62	12,96
Smør, Notering	230	222	219	236	216	227
do., Afregningstal	236	229	227	241	225	233
Ost, 20 pCt.	90	90	90	89	86	85
Æg	117	102	121	90	82	92
Slagterisvin, 1.Kl., m. Kort (sl.V.)	176	180	184	171	162	174
do. uden Kort (do.)	94	100	100	122	125	125
Slagtekøer, Kbhv., 1. Kl. (lev.V.)	50	50	53	54	56	56
Stude og Kvier, Esbj., 1. Kl. (do.)	59	60	59	63	67	65
Smaaigrise, Køge, Kr. pr. Stk.	35	38	31	48	47	46
Kælvekøer, Odense ²⁾ , 1. Kl., Kr. pr. Stk.	402	—	—	425	425	425
Unge Heste, Odense, Kr. pr. Stk.	1093	1089	1100	1100	1100	1100
Hvede, Sælger	16,06	17,44	16,78	14,72	15,13	15,58
do., Køber	15,76	17,15	16,53	14,42	14,85	15,26
Rug, Sælger	15,86	(17,24)	—	15,06	15,75	15,94
do., Køber	15,57	(16,93)	—	14,75	15,50	15,63
Byg, 2/r, Sælger	14,81	16,65	15,19	11,83	11,66	11,90
do., Køber	14,43	16,22	14,81	11,52	11,41	11,61
Havre, Sælger	13,98	15,47	14,13	12,65	13,03	13,14
do., Køber	13,48	14,97	13,63	12,14	12,53	12,64
Hø	7,73	8,00	10,25	7,90	8,00	8,00
Hundegræsfrø	104	89	79	134	98	103
Alm. Rajgræsfrø	64	57	60	89	87	92
Ital. do.	39	31	38	65	80	80
Foderstoffer:						
Bomuldsfrøkager	15,50	15,64	15,94	15,13	15,25	15,44
Solsikkekager	16,63	16,69	17,06	15,79	15,75	15,75
Palmekager	15,38	15,60	15,38	13,32	13,00	13,19
Hvedekliid	14,25	15,87	15,63	11,21	12,13	11,50
Majs, La Plata	16,54	17,23	16,50	14,99	14,75	14,13
Kunstgødning:						
Chilesalpeter	17,05	17,45	17,60	17,45	17,60	17,60
Kalksalpeter	16,53	16,90	17,05	16,90	17,05	17,05
Sv. Ammoniak	16,58	16,95	17,10	16,95	17,10	17,10
18 pCt. Superfosfat	6,63	6,79	6,80	6,79	6,80	6,80
40 » Kaligødning	13,49	13,88	13,95	13,88	13,95	13,95

1) Ekskl. Mælkeafgift.

2) Bestaaet Tuberkulinprøven.

Tabel 2. Prisindeks. (Femaaret 1909/14 = 100).

	1938			1939		
	Hele Aaret	Jan.— Juli	Juli Md.	Jan.— Juli	Juni Md.	Juli Md.
Landbrugsprodukter:						
Sødmælk	127	124	123	127	120	123
Smør, Notering	110	106	105	113	103	109
do., Afregningstal	113	110	109	115	108	111
Ost	158	158	158	156	151	149
Æg	99	86	103	76	69	78
Slagterisvin med Kort	181	186	190	176	167	179
do. med og uden Kort ¹⁾	180	185	189	176	167	179
Slagtekøer (København)	86	86	91	93	97	97
Stude og Kvier (Esbjerg)	97	98	97	103	110	107
Unge Heste (Odense)	148	148	149	149	149	149
Hvede	116	126	121	107	109	113
Rug	133	(145)	—	126	132	134
Byg, 2/r.	115	129	118	92	91	92
Havre	116	128	117	105	108	109
Hø	113	116	149	115	116	116
Foderstoffer:						
Bomuldsfrøkager	106	107	109	103	104	105
Solsikkekager	129	130	132	123	122	122
Palmekager	135	137	135	117	114	116
Hvedeklid	128	142	140	101	109	103
Majs, La Plata	148	154	148	134	132	126
Kunstgødning:						
Chilesalpeter	86	88	89	88	89	89
Kalksalpeter	86	88	88	88	88	88
18 pCt. Superfosfat	112	115	115	115	115	115
40 „ Kaligødning	113	116	117	116	117	117
Vejet Prisindeks for:						
Mejeriprodukter	116	113	112	118	110	114
Husdyrprodukter, ialt	128	127	130	126	120	126
Korn	118	130	120	104	106	109
Planteprodukter, ialt	119	129	121	107	107	108
Landbrugsprodukter, ialt	128	127	129	125	119	125
Kraftfoder	123	128	126	113	114	114
Kunstgødning	97	99	100	99	100	100
Andre Vareindkøb	88	88	88	100	100	100
Vareindkøb, ialt	114	118	116	109	110	110

1) Forholdsmæssigt beregnet.